

ПСИХІАТРІЯ, НАРКОЛОГІЯ, НЕВРОЛОГІЯ ТА МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

УДК 616.899-053.2: 616.8-085.851

DOI: 10.26565/2617-409X-2018-1-08

АНІМАЛОТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД РОБОТИ З ДІТЬМИ З РАННЬОЮ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

М. Є. Водка, Т. А. Алієва, І. Д. Вашкіте.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Україна

Специфіка роботи ігрової анімалотерапії у дітей з затримкою психічного розвитку спрямована на розвиток дитино-орієнтованих відносин, в яких терапевт входить в світ дитини, розглядає думки, почуття, сприйняття та ідеї, які мають важливе значення для дитини, і через відносини, які впливають, забезпечує емоційно безпечне середовище, в якій діти можуть подолати проблеми, впоратися зі страхом або тривогою, і рухатися вперед у напрямку психосоціального здоров'я. Використовувана на базі Центру психосоціальної реабілітації дітей та підлітків Фельдман Екопарк ігрова анімалотерапія для дітей з затримкою психічного розвитку (ЗПР) спирається на природні способи, за допомогою яких діти дізнаються про себе і свої стосунки з навколишнім світом. Даний підхід допомагає дитині в розвитку поваги до себе та інших, усвідомленні свого тіла, почуття власної гідності, а також більш широкого визнання і забезпечення їх власних здібностей.

Ключові слова: рання затримка психічного розвитку, анімалотерапія, ігрова терапія, іпотерапія.

Аналіз індивідуально-психологічних та міжособистісних проблем у сім'ях з дитиною з затримкою психічного розвитку (ЗПР) відображає різні аспекти складних процесів взаємодії дитини з оточуючими, сприйняття малюка близькими, його розвитку та формування як особистості [1].

Одним з пріоритетних напрямків сучасних досліджень є вивчення особливостей мікро- і макросоціальних взаємодій дитини і сім'ї: особистісної сфери батьків, адаптаційних механізмів сім'ї, які запобігають їх психологічній деструкції.

На сьогоднішній день активно розробляються нові і вдосконалюються традиційні моделі медико-психологічної реабілітації дітей з порушенням різних психічних сфер [2].

Актуальним в психокорекційному напрямку є використання поєднаних підходів при роботі з дітьми з затримкою психічного розвитку. Особливо важливим є використання різних природних факторів в сучасну епоху постіндустріального розвитку суспільства. Міжнародний благодійний фонд «Фонд Олександра Фельдмана» на території «Фельдман Екопарк» створив Центр психосоціальної реабілітації для дітей та підлітків з психологічними, емоційними і поведінковими розладами (далі – Центр).

Пріоритетним завданням є відновлення біо-психо-соціальної гармонії людини в умовах сучасної урбаністично-деформованого середовища проживання.

Основними завданнями Центру є:

1. Психосоціальна корекція порушень емоційної, особистісної та поведінкової сфери дітей з психологічними розладами;
2. Оптимізація стану психічного здоров'я та рівня якості життя з метою підвищення соціальної адаптації дітей в сім'ї, колективі та суспільстві;
3. Формування конструктивних навичок соціальної взаємодії в суспільстві;
4. Профілактика ранніх прикордонних розладів психічного регістра у дітей дошкільного та шкільного віку;
5. Організація психоосвітньої програми для «Батьківсько-дитячих взаємин» в рамках соціально-психологічних тренінгів і семінарів;
6. Впровадження в педагогічну практику системи роботи з дітьми з вищевказаними розладами;
7. Розробка і впровадження системи соціально-психологічних тренінгів для батьків з використанням елементів анімалотерапії;
8. Координація та розробка методичного керівництва по роботі з дітьми, які мають розлади психологічного розвитку, емоційні та поведінкові розлади;
9. Проведення консультативних робіт для педагогів (здійснюють навчання на дому), практичних психологів середніх навчальних закладів і батьків (або осіб, які їх замінюють) з питань розвитку, навчання і виховання дитини.

До основних принципів роботи Центру відносяться:

- комплексне психокорекційне надання допомоги дітям і сім'ї в цілому;
- тривалість проведення та подальший супровід сім'ї як соціальної осередки (можливість брати участь в юнатських програмах, які включають в себе: проведення конкурсних творчих змагань, волонтерські акції, наукову діяльність на базі роботи з тваринами, проведення закритих груп у батьків за типом зворотного зв'язку, які спрямовані на підтримку результатів корекції і психопрофілактики виникнення нових труднощів у сімейних і соціальних взаєминах);
- принцип мультимодальності (здійснюється одночасний та різносторонній підхід до вирішення психологічних проблем в сім'ях, які консультуються, такими фахівцями, як психотерапевт, лікар психолог / практичний психолог, невропатолог, логопед, дефектолог);
- вся система надання медико-психологічної корекції дітям і сім'ям проводиться на базі екосистеми з переважним використанням в роботі анімалотерапії.

Однією з сучасних і найбільш ефективних систем допомоги дітям раннього віку з порушенням здоров'я і розвитку та їх сім'ям, яка широко використовується в світі, є система раннього втручання, спрямована на ефективне подолання, корекцію і компенсацію відхилень у розвитку у дітей з перших днів життя і супроводу сімей [3-4].

На сьогоднішній час психологічна складова раннього втручання, на відміну від медичної та корекційно-відновної, найменш розроблена.

Основні особливості ігрової терапії. Одним з переваг ігрової терапії є те, що вона не вимагає від дітей вербалізації, тому що використовує переваги природної схильності дітей до ігрової діяльності, де вони мотивовані проявляти себе, спілкуватися і вирішувати проблеми з більшою готовністю, ніж за допомогою більш пізнавальних або «розмовно-орієнтованих» методів, призначених для дорослих. Дочірні орієнтовані можливості ефективності ігрової терапії, як не директивної, так і директивної, припускають, що ігрова терапія часто є найбільш онтогенетично

необхідним втручанням для пом'якшення або усунення багатьох видів дитячих проблем. За своєю суттю, ігрова терапія приносить позитивні зміни через особливі співзвучні відносини, почуття безпеки, взаємності та визнання того, що ігрові терапевти створюють разом з дітьми. Незалежно від методу використовуваної ігрової терапії, відмінною рисою підходу є розвиток дитино-орієнтованих відносин, в яких терапевт входить в світ дитини, розглядає думки, почуття, сприйняття та ідеї, які мають важливе значення для дитини, і через відносини, які випливають, забезпечує емоційно безпечне середовище, в якому діти можуть подолати проблеми, впоратися зі страхом або тривогою, і рухатися вперед у напрямку психосоціального здоров'я [5].

Анімалотерапія. В одному полі з ігровою психотерапією знаходиться і анімалотерапія. У той час як існує кілька формальних визначень, вони не використовуються послідовно в літературі або в популярній практиці. Загалом, в країнах Європи і Америки широко поширена практика відвідування літніх людей різними тваринами (наприклад, собаки, кішки, кролики, мініатюрні коні) в лікарнях і хоспісах, госпіталізованих дітей в лікарнях і шкільних класів, для спокійного спілкування і простого контакту (прояви ласки або торкання), а також простих дій у вигляді спільних прогулянок, спостереження за тваринами та ін. Такі програми часто називають тваринно-асоційованою діяльністю (Animal Assisted Activities - AAA) або тваринно-асоційованим втручанням (Animal Assisted Interventions - AAI). Як правило, термін анімалотерапії відноситься до роботи в команді фахівця і спеціально навченої тварини (тваринотерапевт), в якій фахівцем є дипломований терапевт, наприклад, психотерапевт / психолог, фізіотерапевт, а до тварини для участі пред'являються конкретні критерії. Анімалотерапевтична команда проводить інтервенцію за допомогою спеціалізованих способів для досягнення терапевтичних цілей. Найчастіше в такій роботі задіяні собаки і коні [6].

Фахівці психічної охорони здоров'я використовують анімалотерапію для вирішення широкого кола дитячих і сімейних проблем, в тому числі в галузі розвитку, соціальних, емоційних і поведінкових проблем. Іпотерапія, каністерапія і інші види тварин використовуються в роботі з дітьми з селективним мутизмом, проблемами з навчанням і синдромом дефіциту уваги, опозиційною поведінкою, депресією, сором'язливістю і соціальною ізоляцією, різними залежностями, для навчання управляти своїм гнівом, при важкій втраті, побутовому насильстві, знуцаннях, після стихійних лих і при роботі з травмою, тривогою і проблемами прихильності. Метод анімалотерапії може застосовуватися різними способами в прийомних сім'ях, а також щодо затриманих неповнолітніх і в молодіжних виправних установах [7].

Анімалотерапія з дітьми має сенс, оскільки діти і тварини мають багато спільного: 1) вони залежать від дорослих, 2) вони існують в основному «тут і зараз» і дають чесний зворотній зв'язок, 3) їх основною формою спілкування є невербальна і конкретна форма, 4) вони знають, як грати природно і відчувати себе вільно. Ці фактори, в поєднанні з великим інтересом у дітей до тварин, дозволяють припустити, що анімалотерапія є потенційно корисним інструментом в психотерапевтичному арсеналі практикуючих лікарів [8].

У дослідженнях зв'язку людини і тварини, взаємодії людини і домашньої тварини, і дитячих взаємин з тваринами передбачаються фізичні, соціальні та психологічні переваги для здоров'я, тому клінічний інтерес і визнання даного методу знаходиться на підйомі і розширюються нові методи за участю тварин в практиці лікування психічного здоров'я [9].

Існують певні особливості анімалотерапії, схожі з методом ігрової терапії. Як і ігрова психотерапія, анімалотерапія проводиться в обстановці, яка має в своєму розпорядженні дітей до спілкування. Обидва методи допомагають дітям спілкуватися з іншими людьми, висловлювати свої почуття, змінювати поведінку, розвивати навички вирішення проблем, а також вивчати нові

способи ставлення до інших. Ігрова терапія, як і анімалотерапія, спирається на природні способи, за допомогою яких діти дізнаються про себе і свої стосунки з навколишнім світом. Обидва підходи можуть допомогти дітям у розвитку поваги до себе та інших, усвідомленні свого тіла, почуття власної гідності, а також більш широкого визнання і забезпечення їх власних здібностей. Можна відзначити аналогічні траєкторії полів анімалотерапії і ігрової терапії, а також їх розумово-чутливі підходи до психотерапевтичної роботи з дітьми, підлітками та сім'ями. Теоретичні та клінічні риси, що розвиваються, призвели до зростання числа ігрових терапевтів, що включають тварин-терапевтів в свою роботу.

Особливості ігрової анімалотерапії. Одним з найбільш перспективних розробок в області психічного здоров'я дитячого віку є область ігрової анімалотерапії. Ігрова анімалотерапія представляє собою синтез двох підходів, спрямованих на розвиток дитини – ігрова психотерапія і анімалотерапія [10].

У Центрі на території «Фельдман Екопарк» ігрова анімалотерапія використовується в основному в якості доповнення до інших терапевтичних методик, таких як ігрова терапія, внутрісімейна терапія, сімейна терапія, психоосвітні програми для батьків, і когнітивно-поведінкова терапія.

Існує декілька керівних принципів даного методу.

1. У максимально виразному ступені заохочення рівної і взаємної поваги дітей і тварин, які беруть участь.

2. Діяльність в ігровій анімалотерапії повинна бути безпечною і приємною для всіх учасників. Якщо така діяльність є небезпечною для будь-якої зі сторін, вона зупиняється і замінюється іншою терапевтичною активністю.

3. В ході ігрової анімалотерапії дитина і тварина приймаються такими, якими вони є. Від дітей і тварини-терапевта не очікується «правильної поведінки».

4. В ігровій анімалотерапії акцент робиться не на контролі, а на відносинах. Так само як тварина-терапевт дізнається, як вести себе під час сесій, діти вчаться, як поводитися шанобливо і гуманно з твариною. Процес ігрової анімалотерапії дозволяє дітям будувати здорові взаємини з твариною-терапевтом.

5. Ігрова анімалотерапія ґрунтується на твердих принципах розвитку дитини, роботи з ним в умовах екосистеми і гуманного поводження з твариною. Використовуються тільки позитивні відносини потенційної взаємодії, які найкращим чином сумісні з процесом психокорекційної роботи.

Існує п'ять основних цілей, які одночасно досягаються нами при використанні ігрової анімалотерапії.

1. **Самоефективність.** Ігрова анімалотерапія спрямована на розвиток здібностей дітей, в тому числі їх здатність захищати себе і зберігати безпеку. Вони вчаться захищати тварин і мати з ними справу, що в свою чергу надає їм впевненість в собі. Наприклад, всі діти вчаться знайомитися з тваринами, як підійти або доторкнутися до них, щоб уникнути укусів, ударів або подряпин, як поводитися з ними належним чином, наприклад, дресирувати коня, використовуючи позитивні методи або як торкатися до коня не налякавши його. Навіть якщо тварина-терапевт представляє мінімальний ризик для дитини, ігрова анімалотерапія сприяє розвитку у нього поведінки і навичок, які будуть працювати з іншими тваринами, з якими вони можуть зіткнутися, в тому числі і тими, які становлять потенційну небезпеку. Наприклад, навіть якщо собака-терапевт приймає дитячі руки, що обіймають її за шию, більшості собак це не подобається. Для того, щоб уникнути можливих укусів від незнайомої собаки або улюбленої

собаки друга, діти вчаться торкатися до собаки і чесати їй груди тільки після того, як вони отримали дозвіл від власника.

2. **Відносини.** Внаслідок взаємин з тваринами в ігровій анімалотерапії, діти вчаться здоровим відносинам і моделям поведінки. Вони також вчаться доглядати за твариною. Це особливо цінно для дітей з брутальним поведінням в анамнезі і зруйнованими людськими симпатіями. Часто вони вчаться довіряти тварині-терапевтові перш, ніж вони зможуть довіряти людям. Оскільки властивості здорових взаємовідносин людини і тварини є майже такими ж, як і відносини у здорових людей, ігрова анімалотерапія допомагає дітям навчитися спілкуватися з іншими, дізнатися про відносини «віддавати-і-брати», а також навчитися розглядати і пристосовуватися до потреб тварини і її бажань. В умовах терапії відбувається ефект соціальної взаємодії – діти і підлітки більше довіряють терапевтові і процесу терапії через участь тварини.

3. **Емпатія.** Ігрова анімалотерапія має потенціал для розвитку у дітей здатності розпізнавати почуття інших, діяти відповідно до цього знанням належним чином, і формує турботливу модель поведінки. Психотерапевт / психолог допомагає дитині дізнатися про емоції у тварин, сигналах, які допомагають їм комунікувати один з одним, а також надає можливість дітям робити добрі і людські дії, засновані на цьому досвіді. Це зазвичай відбувається спонтанно, але іноді цей процес може бути полегшений фахівцем, який закликає дітей нагодувати або напоїти тварину, навчає комунікативним сигналам, які подає тварина, запрошує дітей сфокусуватися на почуттях тваринного і його реакціях, або показує дітям як торкатися, доглядати або масажувати тварину. Коли діти розвивають більш гуманне ставлення до тварин, вони можуть бути застосовані і відносно міжособистісного спілкування.

4. **Саморегуляція.** Ігрова анімалотерапія застосовується нами, щоб допомогти дітям розвивати навички саморегуляції як емоцій, так і поведінки. Діти вчаться залишатися спокійними з твариною-терапевтом і зберігати терпіння. Коли тварина не поводить себе так, як хочеться дітям, вони повинні регулювати свої очікування і плани, і в той же час, вчитися наполегливості. Якщо навчання тварини новим навичкам входить в терапевтичну програму даної дитини, то цей процес не може прискорюватися. Дитина вчиться посилювати його маленькі досягнення на шляху до більшої мети, тобто того навичку, який може добре послужити самій дитині в майбутньому. Оскільки діти вчаться комунікувати, частіше за все не вербально, з твариною в ході ігрової анімалотерапії, вони починають краще розуміти тварину і то, як їх власна поведінка впливає на відносини – позитивно або негативно. Терапевт також може допомогти краще контролювати своє збудження і хвилювання у ході застосування заходів з твариною-терапевтом. Наприклад, якщо кінь йде через те, що дитина злобно тупотить на неї ногою, то можна запропонувати дитині зробити щось, що допоможе коню відчувати себе в безпеці, щоб знову підійти до дитини (часто здійснюється за допомогою більш спокійних поглядів і поведінки).

5. **Вирішення проблем.** Ігрова анімалотерапія допомагає у вирішенні багатьох специфічних проблем. Допомагає дітям впоратися зі злістю і агресією, тривогою, гіперактивністю, депресією, реакцією на травму, почуттям ізоляції, підвищує толерантність до фрустрації і т.ін. Оксана Р., 5 років, навчилася заводити друзів у дитсадку завдяки тому, що надиктовувала і розмальовувала коротку книжку, що допомагає сором'язливим собакам.

Ігрова іпотерапія. Більшість ігрових терапевтів знають і використовують пісочну терапію в своїй роботі, розуміючи важливість глибокого метафоричного вивчення для дітей і дорослих. Як правило, лікарі можуть забезпечити пісочницю та мініатюри для клієнтів, щоб використовувати на свій розсуд (НЕ директивна ігрова терапія) або запропонувати клієнтам способи використовувати пісочницю при необхідності опрацювання певних питань.

Замість того, щоб бути поза пісочницею клієнт під час ігрової іпотерапії знаходиться безпосередньо в ній. Так само, як в традиційній ігровій терапії, існує цілий ряд інструментів, які клієнти можуть використовувати з єдиною відмінністю, що коні не вважаються терапевтичним інструментом, а є рівними ко-терапевтами. При вході на арену, дітям, як правило, подобається відчувати глибокий пісок і його податливу текстуру. Коням, здається, це теж подобається, тому що, коли вони виходять на арену вони часто лягають і катаються в піску, штовхаючи ногами в повітрі. Діти часто швидко починають наслідувати цьому коню моделюючи його поведінку, і дитяча радість гойдатися і копати ногами в глибокий, щільний пісок дає відчуття свободи і гострі відчуття, і як це не парадоксально розслабляє. Аналогічне явище в традиційній роботі ігрової терапії, коли діти спонтанно знімають взуття і шкарпетки, щоб стояти босоніж в пісочниці. Однак займаючись на арені задіюється все тіло. Коли діти вперше бачать пустуючих коней, вони, здається, втрачають самосвідомість, залученні всім сенсорним досвідом.

На сьогоднішній день на базі Центру беруть участь у програмі ігрової іпотерапії більше 75 дітей і підлітків з різними порушеннями психіки.

Компоненти іпотерапії включають в себе унікальні екологічні параметри, командний підхід коня і терапевта до лікування, а також види діяльності, структуровані і засновані на вирішенні проблем, що нагадують деякі форми групової психотерапії. Такий вид роботи приносить безпосередні переваги за рахунок фокусу на процесі або рішенні проблеми, а не на саму проблему. Як і з іншими тваринами в ігровій анімалотерапії, участь непарнокопитних в ігровій терапії і іншої психотерапевтичної роботі має сильну сенсорну складову, дозволяючи проявлятися таким сенсорним переживань, які не можуть бути належним чином запропоновані самим фахівцем. Процес (м'якого) прийняття ризику в роботі з кіньми має тенденцію виробляти більш глибоку терапію, ніж робота в традиційних психотерапевтичних кабінетах. Ігрова іпотерапія передбачає участь психотерапевтичної команди, що складається з психотерапевта/психолога, коняра і коня. Коні розглядаються як частина команди через їх здатність реагувати на інтерналізацію людських почуттів. Роллю фахівця в галузі психічного здоров'я є спостереження за лікуванням, емоційними реакціями і вербальними і невербальними реакціями клієнтів на коня(ей). Фахівець також допомагає вибудовувати метафори для зміни. Коняра приділяє більше уваги поведінці і реакцій самого коня, а також ділиться своїми спостереженнями з пацієнтом. Разом ця команда допомагає дитині, оскільки вони дізнаються про себе більше через метафори і загальний процес, весь час створюючи м'яку і неупереджену терапевтичну атмосферу. Знову ж, розуміння ігровими терапевтами дітей, а також їх здатність співпереживати і створювати емоційну безпеку добре служити їм в такій командній роботі.

Ігрова анімалотерапія, яка включає коней, носить експериментальний характер. Учасники краще дізнаються про себе та інших, беручи участь в заходах з кіньми, а потім опрацьовуючи свої думки і почуття з терапевтичної командою безпосередньо після заняття, «тут і зараз». Залучення коней вносить в процес лікування динаміку. Коні великі і потужні тварини і це створює природну можливість для деяких дітей, підлітків та сімей долати страх і розвивати впевненість у собі. Розмір і сила коня лякають багатьох людей. Виконання завдання за участю коня, незважаючи на ці страхи, створює впевненість і забезпечує терапію багатими метафорами для боротьби з іншими страшними і складними ситуаціями в житті. У багатьох випадках діти легко бачать паралелі між своїми емоційними реакціями, поведінкою і моделями в ігровій анімалотерапії з аналогічними ситуаціями в повсякденному житті.

Таким чином, ігрова анімалотерапія поєднує в собі два перспективних терапевтичних підхода в роботі з дітьми, підлітками та сім'ями: ігрова терапія і анімалотерапія. Живе з

домашніми тваринами в якості терапевтичних партнерів пропонує дітям нові можливості для зниження захисту, навчання висловлювати свої почуття, будувати здорові відносини, і долати проблеми. Такий досвід може змінити думки дітей про себе і дати їм можливості, пропонуючи нове розуміння їх взаємин з іншими тваринами і в кінцевому рахунку, іншими людьми. Поле ігрової анімалотерапії істотно зросло, і є надія, що подальше навчання і використання ігрової анімалотерапії призведе до збільшення досліджень процесів і результатів.

Література

1. Ascione F.R. Enhancing children's attitudes about the humane treatment of animals: Generalisation to human-directed empathy. / F.R. Ascione. – *Anthrozoös*, 1992. - P. 176-191.
2. Ascione, F.R., Weber, C.V. Children's attitudes about the humane treatment of animals and empathy: One-year follow-up of a school-based intervention. / F.R Ascione, C.V Weber// *Anthrozoös*. – 1996. – P.188-195.
3. Ashby J.S., Active interventions for kids and teens: Adding adventure and fun to counseling / J.S. Ashby, T., Kottman D.G. DeGraaf // Alexandria. - VA: American Counseling Association. – 2008. – P.25-29.
4. Beck, A., Katcher, A. Between pets and people: The importance of animal companionship (rev. ed.). / A Beck, A Katcher,. – West Lafayette. – 1996. – 225 P.
5. Bowers M.J., MacDonald P.M. The effectiveness of equine-facilitated psychotherapy with at-risk adolescents. / M.J. Bowers, P.M. MacDonald// *Journal of Psychology and the Behavioral Sciences*. – 2001. – P.62-76.
6. Bratton S.C. The efficacy of play therapy with children: A meta-analytic review of treatment outcomes / S.C. Bratton, D. Ray, T. Rhine, L. Jones // *Professional Psychology Research and Practice*. – 2005. – N4, V.36. – P.376-390.
7. Faa-Thompson T.J. Turn about Pegasus: Training handout / T.J. Faa-Thompson // *Pegasus RDA Centre Morpeth*. – 2010. – P-145-151
8. Fine A.H. Handbook on animal-assisted therapy: Theoretical foundations and guidelines for practice (2nd ed.)/ A.H Fine.// San Diego and London: Academic Press (Elsevier). – 2006. – 184 P.
9. O'Connor C. The silent therapist: A review of the development of equine assisted psychotherapy. / C. O'Connor // Retrieved. – 2006. – P.36-42
10. Taylor, S.M. Equine facilitated psychotherapy: An emerging field. / S.M. Taylor // Unpublishedmanuscript. – 2001. – 357 P.

ANIMAL-ASSISTED THERAPY AS A METHOD OF WORKING IN CHILDREN WITH EARLY MENTAL RETARDATION

M. Ye. Vodka, T. A. Aliieva, I. D. Vashkite.

The specifics of the animal-assisted play therapy in children with mental retardation is aimed at development of a child-oriented relationship in which the therapist enters the world of the child, consider the thoughts, feelings, perceptions and ideas that are important for the child, and through the relationships that follow, it provides emotional a safe environment in which children can overcome the problems, to cope with fear and anxiety, and to move forward in the direction of psychosocial health. Used on the basis of the Centre's psychosocial rehabilitation of children and adolescents Feldman Ecopark animal-assisted play therapy for children with mental retardation based on the natural ways in which children learn about themselves and their relationship with the world around them. This approach

helps the child to develop respect for themselves and others, awareness of the body, self-esteem, as well as a wider recognition and enforcement of their own abilities.

Key words: Early mental retardation, animal-assisted therapy, play therapy, equine therapy.

АНИМАЛОТЕРАПИЯ КАК МЕТОД РАБОТЫ С ДЕТЬМИ С РАННЕЙ ЗАДЕРЖКОЙ ПСИХИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ

М. Є. Водка, Т. А. Алієва, І. Д. Вашкіте.

Специфика работы игровой анималотерапии у детей с задержкой психического развития направлена на развитие ребенка-ориентированных отношений, в которых терапевт входит в мир ребенка, рассматривает мысли, чувства, восприятие и идеи, имеющие важное значение для ребенка, и через отношения, которые вытекают, обеспечивает эмоционально безопасную среду, в которой дети могут преодолеть проблемы, совладать со страхом или чувством тревоги, и двигаться вперед в направлении психосоциальной здоровья. Используемая на базе Центра психосоциальной реабилитации детей и подростков Фельдман Экопарк игровая анималотерапия для детей с задержкой психического развития (ЗПР) опирается на естественные способы, с помощью которых дети узнают о себе и своих отношениях с окружающим их миром. Данный подход помогает ребенку в развитии уважения к себе и другим, осознании своего тела, чувства собственного достоинства, а также более широкого признания и обеспечения их собственных способностей.

Ключевые слова: ранняя задержка психического развития, анималотерапия, игровая терапия, иппотерапия.